

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10 กำหนดว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานพิเศษ” และวรรคสาม กำหนดว่า “การศึกษาสำหรับคนพิการ ในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นในทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 6-7)

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มาตรา 3 กำหนดว่า “คนพิการ” หมายความว่าบุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือ เข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆและมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม ได้อย่างบุคคลทั่วไปทั้งนี้ตามประเภท และหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดคณะอนุกรรมการคัดและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษากระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบุคคลที่มีความบกพร่องที่ต้องการการศึกษาพิเศษไว้ 9 ประเภท (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548, หน้า 17) ได้แก่

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น
2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ
5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา

7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านอารมณ์
8. บุคคลออทิสติก
9. พิการซ้ำซ้อน

บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน ทางด้านสติปัญญา ทางร่างกายหรือสุขภาพ ทางด้านการพูดและภาษา ทางด้านอารมณ์ ออทิสติก และพิการซ้ำซ้อน มักจะมีลักษณะที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนแต่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มักมีลักษณะแฝงอยู่ในเด็กปกติหรือพิการด้านต่างๆ และได้รับการตัดสินให้เป็นเด็กปัญญาอ่อน เพราะเด็กเหล่านี้มีปัญหาบางอย่าง คล้ายคลึงกับปัญหาของเด็กปัญญาอ่อนเด็กเหล่านี้จึงถูกจัดให้เรียนในชั้นเดียวกับเด็กปัญญาอ่อน แต่แท้จริงแล้วเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้มีลักษณะที่แตกต่างจากเด็กปัญญาอ่อนตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา ศาสตร์ที่เกี่ยวกับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ได้แพร่หลายไปอย่างกว้างขวางในสหรัฐอเมริกา และประเทศที่พัฒนาแล้ว อีกทั้งในสหรัฐได้ออกกฎหมายใหม่เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ ชื่อ Individuals with disabilities Act ใช้ชื่อย่อว่า IDEA ในกฎหมายนี้เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้เป็นกลุ่มหนึ่งที่ต้องได้รับการศึกษาพิเศษและเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากกว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่นๆ (ผดุง อารยะวิญญู, 2544, หน้า 9-10)

ในประเทศไทยเอง ปัจจุบันนี้นักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น ออทิสซึม และบกพร่องทางการเรียนรู้ เป็นนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษจำนวนมากที่สุดในโรงเรียนปกติ นักเรียนกลุ่มดังกล่าวจำนวนมากยังไม่ได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และสังคมยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา และให้ความช่วยเหลือ หากประเทศไทยต้องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้มีผลจริงจงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต้องมุ่งหน้าสร้างองค์ความรู้ที่ชัดเจนในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการจัดการศึกษา (ดารณี อุทัยรัตนกิจ, 2549, หน้า 1)

การศึกษาพิเศษในประเทศไทย จำกัดอยู่แต่เรื่องของเด็กพิการที่มองเห็นเด่นชัด เช่น เด็กหูหนวก ตาบอด ปัญญาอ่อน ร่างกายพิการ แท้จริงแล้วเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ ก็เป็นปัญหาสำคัญในการจัดการศึกษาเพราะมีเด็กจำนวนมากที่บกพร่องทางการเรียนรู้ (ศรียา นิยมธรรม, 2549, หน้า 31)

ผดุง อารยะวิญญู (2541, หน้า 29) ระบุว่า ร้อยละของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่ไม่ได้รับการศึกษาจำแนกตามประเภทเด็กพบว่า เด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ มีปริมาณมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 2 ได้จัดทำข้อมูลเด็กพิการในเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2551 พบว่าเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้มีจำนวนมากที่สุด คือจำนวน 886 คน คิดเป็นร้อยละ 78.83 ของเด็กพิการในเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 2

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา สภาพและปัญหาการบริหารการศึกษา แบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 2 ซึ่งยึดแนวทางการบริหารการศึกษาแบบเรียนร่วมของกระทรวงศึกษาธิการ 5 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2537, หน้า 30-31) ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตรและการประเมิน ด้านงบประมาณ และด้านการนิเทศติดตาม และประเมินผล เพื่อจะได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการบริหารการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งและขนาดโรงเรียน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ซึ่งมุ่งศึกษาใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตรและการประเมิน ด้านงบประมาณ และด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารและครูประจำชั้นเรียนที่มีนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมและโรงเรียนเครือข่ายโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2551 จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 53 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางจำนวน 14 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 5 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 5 คน รวม 77 คน ครูประจำชั้นเรียนที่มีนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 227 คน ครูโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 29 คน ครูโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 25 คน ครูโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 1 คน รวม 272

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นเรียนที่มีนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2551 ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่ายโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2532 : 40) ดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 44 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 12 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 4 คน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 4 คน ครูประจำชั้นเรียนที่มีนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 131 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 17 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 14 คน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 1 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่

3.1.1 ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหาร
- 2) ครู

3.1.2 ขนาดโรงเรียน แบ่งเป็น 4 กลุ่มได้แก่

- 1) ขนาดเล็ก
- 2) ขนาดกลาง
- 3) ขนาดใหญ่
- 4) ขนาดใหญ่พิเศษ

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการ

เรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 2 ตาม โดยศึกษาสภาพและปัญหา ใน 5 ด้านได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตรและการประเมิน ด้านงบประมาณ และด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการบริหารการศึกษาแบบเรียนร่วม หมายถึง ระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2
2. นักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ หมายถึง นักเรียนที่ได้รับการประเมินโดยการทดสอบวัดผลการเรียนรู้หรือพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงลักษณะความบกพร่องทางการเรียนรู้
3. โรงเรียนหมายถึงโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมและโรงเรียนเครือข่ายแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2
4. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในการบริหารจัดการในโรงเรียนได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมและโรงเรียนเครือข่ายแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2
5. ครู หมายถึง ครูประจำชั้นเรียนที่มีนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมและโรงเรียนเครือข่ายแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2
6. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 499 คนลงมา
7. โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 500 – 1499 คน
8. โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1500 - 2499 คน
9. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 2500 คนขึ้นไป
10. ด้านนโยบาย หมายถึง แนวทางในการดำเนินการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ที่ชัดเจน อันได้แก่ความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีการดำเนินตามนโยบาย
11. ด้านบุคลากร หมายถึง บทบาทหน้าที่ การพัฒนาตนเอง การสร้างทัศนคติ และเจตคติเชิงบวกของผู้บริหารและครูผู้สอน ความพร้อมในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้

12. ด้านหลักสูตรและประเมินผล หมายถึง การกำหนดและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การจัดทำแผนการศึกษารายบุคคล และการประเมินผล การศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้

13. ด้านงบประมาณ หมายถึง การจัดสรรงบประมาณ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงบประมาณ การใช้งบประมาณ จัดทำโครงการการใช้งบประมาณ การหางบประมาณจากภายนอก สำหรับการดำเนินงานการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้

14. นิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน หมายถึง การแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ การจัดทำเอกสารคู่มือในการนิเทศ กระบวนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล จากผู้บริหารในการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนบกพร่องทางการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งในการปฏิบัติหน้าที่ต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 แตกต่างกัน

2. ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ได้ใช้ผลวิจัยนี้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถนำเอาผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาสำหรับเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ในจังหวัดเพชรบูรณ์ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด